

Gerebenné Várbíró Katalin, Reményi Tamás és Rosta Katalin (2021): Szenzoros információfeldolgozás, mozgás, nyelvi képesség – A Frostig elven alapuló nevelési terápia elmélete és gyakorlata.

Gondolat Kiadó, Budapest.

Tóthné Aszalai Anett

tothne.aszalai.anett@szte.hu

SZTE JGYPK Alkalmazott Pedagógiai Intézet

A gyogyepedagógia számára nagy kihívást jelent az eltérő fejlődésmenetet mutató, atipikus, sajátos nevelési igényű gyermekek állapotmegismerésében, terápiájában, oktatásában, nevelésében alkalmazható új módszerek, eszközök kidolgozása, széles körben történő elterjesztése. *„Nincs egyetlen olyan módszer sem, amely mindenki számára alkalmas. Ha az egyén változik, az alkalmazott módszereket, eljárásokat, segítő technikákat is változtatni szükséges.”* (Gerebenné, Reményi és Rosta, 2021. 24. o.) Mindez azonban nem nélkülözheti a gyakorlatban már jól bevált eszközök használatát, a tapasztalatok rendszerben történő szintetizálását.

Gerebenné Várbíró Katalin, Reményi Tamás és Rosta Katalin alkotószervezők, szerzők több tudományterület komplex elméleti és gyakorlati ismereteit ötvözik a *Szenzoros információfeldolgozás, mozgás, nyelvi képesség – A Frostig elven alapuló nevelési terápia elmélete és gyakorlata* című könyvükben. Az eltérő fejlődésmenetet mutató gyermekek, tanulók fejlesztéséhez kínálnak évtizedek nyomán felhalmozódó fejlesztési tapasztalatot, koncepciót, a diagnosztika és terápia szoros egységét hangsúlyozó Frostig-program bemutatásával. A fejlesztőprogram nem tekinthető újnak, ugyanakkor a vizuális modalitás fejlesztésének területén evidencialapú hatékonyságú.

A vizuális percepció vizsgálatára kidolgozott módszer a DTVP, azaz Developmental Test of Visual Perception Marianne Frostig nevéhez köthető. A Frostig-teszt néven elterjedt eljárás a gyogyepedagógusok, pszichológusok diagnosztikus gyakorlatának hasznos eszköze. Kialakításának koncepciója az volt, hogy a percepció fejlődésének zavarai és a tanulási nehézségek között szoros kapcsolat van, így olyan diagnosztikai és terápiás eljárás kidolgozása volt a cél, amelynek a segítségével a percepció nehézségek felismerhetők és fejleszthetők. A könyv azonban jóval szélesebb kitekintést kíván nyújtani a teszt és az erre épülő terápia ismertetésénél. Központi fogalma Frostig *„nevelési terápiája”*, amely a fejlődés különféle eredetű zavarainak hatására kialakuló tanulási problémákat az egyéni szükségletekből kiinduló interdiszciplináris szemlélettel támogatja.

A sokéves kutatómunkára épülő ismeretrendszert a könyv 10 fejezetre bontva tárgyalja.

A mű Marianne Frostig életútjának részletes ismertetésével indul. Pontos képet kapunk a Nevelési Terápiás Központtól mint interdiszciplináris műhelyről, annak felépítéséről, a szükségletorientált nevelés alapmodelljéről.

A korszerű gyógypedagógiai, pszichológiai tevékenység kiindulópontja a *klinikai nézőpont*, amely az egyéni sajátosságok, erősségek és gyengeségek részletes és komplex megismerésén alapul az egyéni képességprofil felállításával. A folyamat fő kérdése az, hogy *Mit tud a gyermek? Honnan induljon a terápia?* A könyvből részletes képet kapunk a Frostig-féle alapvizsgálatról és annak a megváltozott körülményekhez igazodó hazai alkalmazhatóságáról. Mindez iránymutatásként szolgálhat a szakértői, szakszolgálati diagnosztikus munka átgondolására, továbbfejlesztésére is.

A 3. fejezet a Frostig-koncepció neveléstörténeti hátterét ismerteti, a tanulás, a tanulási sikeresség, a specilális szükségletek, valamint a tanulási problémák szaktudományi pl. perceptuomotoros, lingvisztikai, viselkedés-lélektani, neuropszichológiai szemléletű bemutatásával. A szerző felhívja a figyelmet az új típusú pedagógus megváltozott szerepére, amelynek a középpontjában a *produktív problémakezelés* áll. Ez azt jelenti, hogy a minőségi oktatásra-nevelésre irányuló törekvések függetlenek a szintértől, csoportlétszámtól. A klinikai irányultságú pedagógus integratív módon, pszichológiai, pedagógiai ismeretei birtokában képes kreatív módon és rugalmasan problémahelyzetek kezelésére, valamint a gyermek egyéni képességeihez igazodó fejlődés támogatására. A hatékony fejlesztés, oktatás, nevelés kizárólag a pedagógusok szoros együttműködésében valósulhat meg, ami a tudás folyamatos bővítésén alapul, így megvalósítva a modern pedagógiai tevékenységet.

A tanulási zavarok szorosan összekapcsolódnak a szenzoros integrációs folyamatok szerveződésével. Az 5. fejezet betekintést nyújt a szenzoros integráció elméletébe, fejlődésébe és zavaraiába Anna Jean Ayres munkássága nyomán. Egy gyermek a mozgás és a vizuális, akusztikus, kinezetikus észlelés segítségével ismeri meg a világot. Fejlődési zavar esetén a Frostig-féle észlelési képességet fejlesztő program hatékony segítséget nyújthat. A könyv 6. fejezete betekintést nyújt a program szerkezetébe, a feladatlapok gyakorlattípusaiba.

Több mint 100 oldal terjedelemben ismerhetjük meg a Frostig-elven alapuló nevelési terápia programrendszerének gyakorlati lehetőségeit. A fejezet nem csupán rendszerszintű ismeretet nyújt, hanem gyakorlat- és játéktárat, vers- és mondókaanyaggyűjteményt, ami példaként szolgálhat és hasznos segítséget nyújthat a fejlesztésben részt vállaló pedagógusok számára.

A Frostig-koncepció gyakorlati megvalósulását mutatja be a *Terepmunka – színterek* fejezet. Vajdáné Kutas Csilla több évtizedes óvodapedagógusi munkájára építve ismerteti az innovatív alkalmazás lehetőségeit beszédfigyatekos gyermekek körében, míg Schuchné Rumpli Henriett írása a számolási, matematikai készség megalapozását helyezi a középpontba.

A kötet egyik kiemelkedő része Alkonyi Mária esetbemutatása, melyből Rita, a beszéd fogyatékos kislány fejlődéstörténetét, fejlesztési tervét ismerheti meg az olvasó. A bemutatott fejlesztőmunka a kétéves, Frostig-elven alapuló fejlesztőmunka eredményességének és alkalmazhatóságának kitűnő példája.

A fejlesztésben használt módszerek, eljárások, programok alapkérdése az, hogy mi a hatásmechanizmusuk, hogyan hatnak valójában. A mű utolsó fejezete a Frostig-terápiás program tesztelésével, hatásvizsgálatával foglalkozik egy kutatás tükrében.

Az igényes ábrák, táblázatok, színes képek gazdagon illusztrálják az írott anyagot. A könyv a Gondolat Kiadó gondozásában jelent meg. Az olvasó küllemében is szép könyvet tarthat a kezében, a különleges borító a tartalom méltó képi esszenciája, Bödös Eszter munkája.

A szakkönyvet gazdag tartalma miatt széles olvasóközönségnek ajánlom. Nem hiányozhat az óvodapedagógusok, pedagógusok, gyógypedagógusok könyvtárából, míg a felsőoktatásban tanuló gyógypedagógus hallgatók számára kötelező irodalomnak tekinthető.

